

Атаманчук В. П.

доктор філологічних наук, провідний науковий співробітник
відділу інформаційно-дидактичного моделювання
Національного центру «Мала академія наук України»

НАВЧАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ ВІРТУАЛЬНОГО ПРОСТОРУ (НА ПРИКЛАДІ ТРАНСДИСЦИПЛІНАРНИХ ОНТОЛОГІЙ)

У сучасних реаліях феномен «трансдисциплінарності» проектується на досягнення різноманітних взаємовпливів у межах різних предметних галузей, що визначає творення й осмислення нових наукових проблем, цілей і навіть дисциплін. Наукові дослідження, здійснювані у контексті трансдисциплінарних підходів, формують можливості для комплексного вивчення наукових проблем, що передбачає їхній розгляд шляхом простежування різноманітних та різновимірних взаємодій і кореляцій, які потребують залучення систем понять, принципів, закономірностей різних дисциплін, а також методологічних основ їх вивчення.

Трансдисциплінарний підхід забезпечує можливості для інноваційних досліджень, які визначаються перспективами творення нових наукових смислів у результаті вивчення кореляцій між різними предметними вимірами. Трансдисциплінарні виміри сучасного наукового мислення стають предметом досліджень, що охоплюють проблеми, інтерактивних систем знань, інформаційно-освітніх ресурсів, філософії науки й освіти, різноманітних сфер наукової діяльності тощо. У працях С. Довгого [1], О. Стрижака [3], О. Палагіна [2] та ін., які репрезентують наукові здобутки у сфері новітніх концепцій трансдисциплінарності, представлені теоретичні основи й емпіричні результати втілення трансдисциплінарних досліджень.

У контексті трансдисциплінарних підходів розглядаються онтології, які дозволяють здійснювати аналіз, систематизацію інформації та формувати різноманітні класифікаційні схеми, моделі, у відповідності до визначених умов, параметрів і завдань. Формування трансдисциплінарної онтології на прикладі програми з української літератури дозволяє забезпечити візуалізацію інформації на основі попередньо сформованих ієрархічних зв'язків між елементами навчального матеріалу. До переваг використання трансдисциплінарної онтології варто зарахувати створення передумов для різних видів аналізу визначеної інформації, можливості її доповнення та видозміни у залежності від конкретних навчальних потреб, формування уявлення про компоненти певного навчального матеріалу у вигляді цілісності.

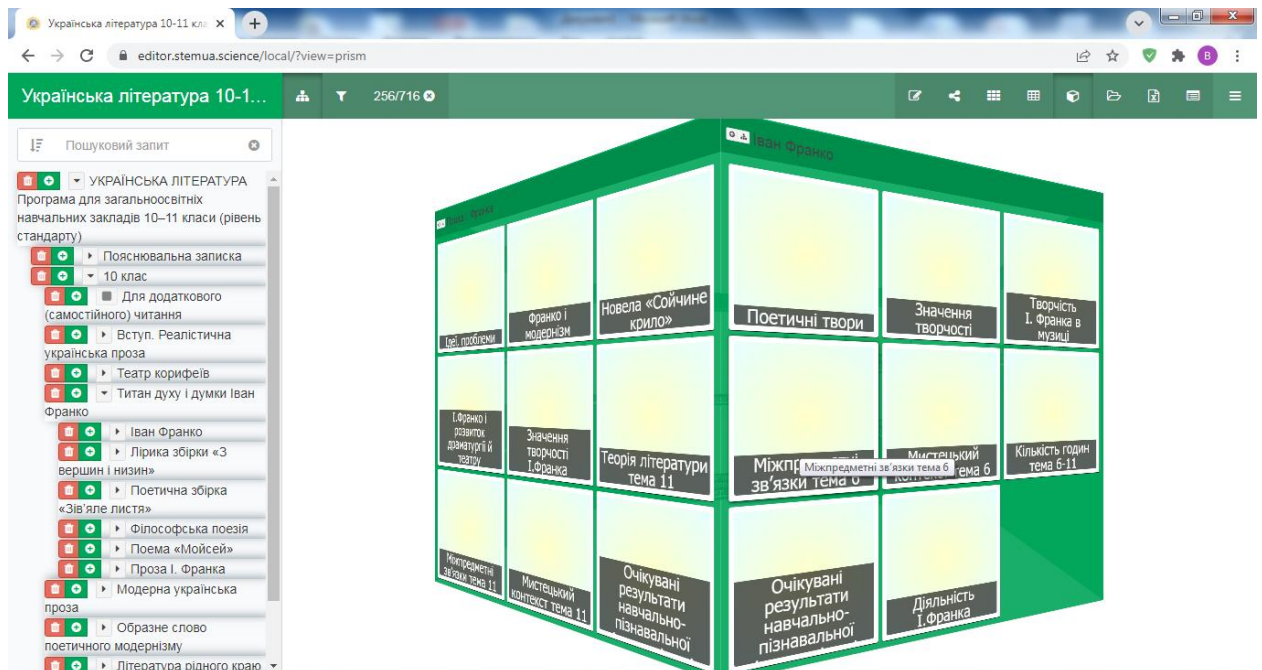

Рис. 1. Онтологія у вигляді призми

Список літератури

1. Інформаційно-навчальні ресурси. Капсули знань: колективна монографія. / за ред. С. О. Довгого, О. Є. Стрижака. Інститут обдарованої дитини НАПН України, К. 2019. 162 с.
2. Палагін О. В., Кургаєв О. П., Шевченко А. І. Ноосферна парадигма розвитку науки та штучний інтелект. *Кибернетика и системный анализ*. 2017. № 4, т. 53. С. 12–21.
3. Стрижак О. Є. Трансдисциплінарність навчально-інформаційного середовища. *Наукові записки Малої академії наук України. Серія «Педагогічні науки»*: зб. наук. праць; редкол.: О. С. Довгий (голова), О. Є. Стрижак, І. М. Савченко (відп. ред.) та ін. К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2016. Вип. 8. С. 13–28.